

De historisch lage rente zorgt voor meer dan lage leenkosten en een lage spaarvergoeding. Het brengt ook gedragsveranderingen met zich mee.

Wat zijn de risico's daarvan?

DE VERBORGEN RISICO'S VAN DE LAGE RENTE

Als het op de rentestanden aankomt, begeeft de wereld zich op onbekend terrein. Nooit eerder zijn de leenkosten in zoveel landen tegelijk zo laag geweest.

Zo eenvoudig als deze constatering is, zo moeilijk is het om een specifieke oorzaak aan te wijzen. In hoofdlijnen zijn er twee dominante stromingen die lijnrecht tegenover elkaar staan.

Aan de ene kant is te beargmenteren dat centrale banken de rente welbewust omlaagdrukken, en daarbij kwalijke neveneffecten creëren, zoals een onbalans in de economie en de financiële markten. Aan de andere kant is te betogen dat de omstandigheden in de wereld een lage rente nodig hebben en centrale banken juist daaraan tegemoetkomen. Is het huidige renteniveau natuurlijk of kunstmatig, dat is de vraag.

DE EVENWICHTSRENTE

Een belangrijke voorvechter van de denkrichting dat centrale banken slechts de behoefte van de markt bedienen, is Ben Bernanke. Als voormalig voorzitter van de Federal Reserve, het Amerikaanse stelsel van centrale banken, heeft

hij de rente naar het nulpunt gebracht en ongekende hoeveelheden geld gecreëerd.

In een blog voor het Brookings instituut, een Amerikaanse denktank, heeft Bernanke zijn visie ooit eens uit de doeken gedaan. De econoom geeft aan dat het belangrijk is om te kijken naar de zogeheten evenwichtsrente. Dit is de rente die correspondeert met de volledige benutting van kapitaal en arbeid.

Afhankelijk van de investeringskansen in de economie varieert dit renteniveau. In een stagnerende economie zijn er minder investeringskansen en is een lagere evenwichtsrente te verwachten dan in een groeiende economie. Het is volgens Bernanke aan de centrale bank om te proberen de beleidsrente richting het gewenste niveau te sturen om de productiemiddelen arbeid en kapitaal ten volle te benutten.

Dat is een delicaat proces. Een te hoge rente belemmert investeringen, omdat de leenkosten dan hoger zijn dan het potentiële rendement. Een kunstmatig laag gehouden rente zorgt volgens Bernanke weer voor oververhitting van de economie en inflatie.

DE VEB
ONTVANGT
REGELMATIG
VRAGEN OVER
BELEGGINGS-
PROPOSITIES
MET ONWAAR-
SCHIJNLIJK
HOGE 'GEGA-
RANDEERDE'
RENDEMENTEN

BEWEGEND DOELWIT

Maar niet iedereen volgt de redenering dat de markt een lage rente heeft afgedwongen. Volgens een andere stroming kan een evenwichtsrente nooit nul procent bedragen. Dat heeft met de tijdswaarde van geld te maken.

In de regel is geld vandaag meer waard dan in de toekomst. Met andere woorden, vandaag kun je een bedrag opzijzetten, dat - als het goed is - aangroeit tot een groter bedrag in de toekomst. In de tussentijd is het beschikbaar voor investeringen. Een lage rente maakt investeringen die meer tijd kosten en verder van directe consumptie afstaan aantrekkelijker (en andersom). Zo coördineert de rente de consumptie en investeringen door de tijd heen. Een rente van nul procent zou dit mechanisme al overhoopgooien, een negatieve rente helemaal.

Daarnaast klinkt het sturen